

ρυγγα, χωρίς τινος άλλης ἐξηγήσεως, καί, πρὸς μεγίστην εὐχαρίστησιν ἀμερικανῶν τινῶν, οἵτινες ἀμέσως ἐστοιχημάτισαν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐτίναξε τὴν ῥάχιν τοῦ δυστυχοῦς ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου διὰ γρονθοκοπίας μεγαλοπρεποῦς, ἥτις κατέδειξε τὴν μεγάλην ὑπεροχὴν τῆς γαλλικῆς πυγμαχίας ὑπὲρ τὴν ἀγγλικήν.

Ἄφου ὁ γάλλος ἐτελείωσεν, ἤσθάνθη ἑαυτὸν ἡσυχότερον καὶ πῶς ἀνακουφισθέντα. Ὁ Φίξ ἀνηγέρθη, κακῶς ἔχων, καὶ θεωρῶν τὸν ἀντίπαλόν του, τῷ εἶπεν ἀκάκως :

— Ἐτελείωσες ;

— Πρὸς τὴ παρῶν.

— Τότε ἔλα νὰ ὀμιλήσωμεν.

— Νὰ ὀμ. . .

— Πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ αὐθέντου σου.

Ὁ Πονηρίδης σαγηνευθεὶς οὕτως εἶπεν ὑπὸ τῆς ἀπαθείας ἐκείνης, παρηκολούθησε τὸν ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον, καὶ μετ' ὀλίγον ἐκάθισαν ἀμφοτέροι ἐπὶ τῆς πρώρας τοῦ ἀτμοκινήτου.

— Μ' ἔδειρες, εἶπεν ὁ Φίξ. Πολὺ καλὰ τὸ ἐπερίμενα. Τώρα ἄκουσέ με. Ἔως τώρα ἤμην ἐχθρὸς τοῦ κ. Φόγ, ἀλλ' εἰς τὸ μέλλον θὰ βοηθήσω τὰ σχέδιά του.

— Τέλος πάντων ! ἀνέκραξεν ὁ Πονηρίδης, ἐπίσθησεν ὅτι εἶνε τίμιος ἄνθρωπος ;

— Ὅχι, ἀπήντησεν ψυχρῶς ὁ Φίξ, τὸν νομίζω πάντοτε κλέπτῃν, . . . Ἦσυχά ! μὴν κινῆσαι, καὶ ἄφησέ με νὰ τελειώσω ! Ἐνόσω ὁ κ. Φόγ εὐρίσκετο εἰς ἀγγλικὸν ἔδαφος, συμφέρον μου ἦτο νὰ τὸν κρατήσω ἐπ' αὐτοῦ, ἕως οὐ λάθῃ ἔνταλμα συλλήψεως. Ἐκαμα πρὸς τοῦτο ὅ,τι ἤμπόρεσα. Ἐξάπεστεῖλα ἐναντίον του τοὺς ἱερεῖς τῆς Βομβάης, σ' ἐμέθυσα εἰς τὸ Χόγγ-Κόγγ, σ' ἐχώρισα ἀπὸ τὸν αὐθέντην σου, καὶ τὸν ἔκαμα νὰ μὴ προσθάσῃ τὸ ἀτμοκίνητον τῆς Ἰοκοχάμας. . .

Ὁ Πονηρίδης ἤκουε σφίγγων τοὺς γρόνθους του.

— Τώρα ὅμως, ἐπανελάθεν ὁ Φίξ, ὁ κ. Φόγ φαίνεται ὅτι ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἔστω θὰ τὸν παρακολούθῃς ἕως ἐκεῖ. Ἀλλὰ τοῦ λοιποῦ θὰ προσπαθίσω νὰ ἐξομαλύνω τὸν δρόμον του μὲ ὅσον ζῆλον προσεπάθησα ἕως τώρα νὰ τοῦ παρεμβάλλω ἐμπόδια. Βλέπεις λοιπὸν ὅτι μετέβαλα σχέδιον, καὶ μετέβαλα διότι τὸ συμφέρον μου τὸ ἀπαιτεῖ. Σοῦ προσθέτω δέ, ὅτι ἔχεις τὸ ἴδιον συμφέρον μὲ τὸ ἰδικόν μου, διότι εἰς τὴν Ἀγγλίαν μόνον θὰ μάθῃς ἂν ὑπηρετεῖς ἐγκληματίαν ἢ τίμιον ἄνθρωπον.

Ὁ Πονηρίδης ἤκουσε τὸν Φίξ προσεκτικώτατα, καὶ ἐπίσθησεν ὅτι ὁ Φίξ ἐλάλει εἰλικρινῶς.

— Εἴμεθα φίλοι ; ἠρώτησεν ὁ Φίξ

— Φίλοι ὄχι, ἀπήντησεν ὁ Πονηρίδης, ἀλλὰ σύμμαχοι, καὶ πάλιν μὲ πᾶσάν μας ἐπιφύλαξιν, διότι εἰς τὸ ἐλάχιστον σημεῖον προδοσίας σοῦ στρέψω τὸ καρδί !

— Σύμφωνοι, εἶπεν ἡσύχως ὁ ἀστυνομικὸς ἐπιθεωρητής.

Μετὰ ἕνδεκα ἡμέρας, τὴν τρίτην Δεκεμβρίου, ὁ Στρατηγὸς Γραντ εἰσέπλεεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Χρυσῆς Πύλης καὶ ἠγκυροβόλει εἰς Ἄγιον Φραγκίσκον.

Ὁ κ. Φόγ οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας εἶχεν ἔτι κέρδος ἢ ζημίαν.

[Ἔπειτα συνέχεται.]

ΠΕΡΙ ΕΓΩΪΣΜΟΥ

(Κατὰ τὸν Alibert)

Ἐπιθυμεῖτε νὰ μάθητε τί εἶνε ὁ ἐγωΐσμός; Θεωρήσατε στρατὸν τραπέντα εἰς φυγὴν, ἠττηθέντα συγχρόνως ὑπὸ τε τῆς ἰσχύος τῶν ὀπλων καὶ τῆς δριμύτητος τῆς ἐποχῆς· δὲν ὑπάρχει πλέον ἢ ἔνωσις ἐκείνη τῶν ἀτόμων τόσῳ γενναίων ὄσω καὶ ἀφωσιωμένων, ἀνυπομόνων νὰ θριαμβεύσωσιν, ἀ ὀρμὴ θεία ὀδηγεῖ πρὸς τὸν ἐνδοξότερον σκοπὸν· δὲν ὑπάρχει πλέον ἢ δύναμις ἐκείνη τῶν θελήσεων ὑποτασσομένων εἰς τὸ αὐτὸ σχέδιον, ὑπακουουσῶν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον· εἶνε συγκεχυμένον ἄθροισμα ἀνθρώπων μεριμνῶντων περὶ τῆς ἀτομικότητός των, συστρεφομένων περὶ ἑαυτοῦς. μὴ γνωρίζοντων πλέον οὔτε συντρόφους οὔτε ἀρχηγούς, ἐγκαταλειπομένων ἀμοιβαίως, παραγνωρίζοντων πᾶσαν πειθαρχίαν, παραδιδόμενων ἀμέτρως εἰς τὴν σύλλησιν καὶ εἰς πᾶσας τῆς ἀπειθαρχίας τὰς ἀταξίας. Ἐκαστος στρατιώτης νομίζει ἑαυτὸν μόνον, ἢ μᾶλλον εἶπεν, ἀπομονοῦται ἐκ τῶν συστρατιωτῶν αὐτοῦ, ἵνα μὴ ὑπακούσῃ ἢ εἰς τὰς πλεονεκτικὰς ὀρμὰς του. Οὐδὲν ἔστι δι' αὐτὸν ἱερὸν ὄσακίς πρόκειται νὰ καταπαύσῃ τὴν διψαν του ἢ νὰ κορέσῃ τὴν ἀθεράπευτον πεινάν του.

Παραβάλλετε πρὸς τὴν περιγραφὴν ταύτην ἑτέραν ναυαγίου ἐν μέσῳ τῶν ὑπὸ φοβερᾶς τρικυμίας ἐξαγριουμένων κυμάτων. Φαντάσθητε πλοῖον καθιστάμενον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας παίγνιον τῶν καταγιγίδων καὶ ἀπειλούμενον νὰ συντριβῇ κατὰ βράχου. Τ' ἀχανῆ πελάγη ἀντηχοῦσιν ἐκ τῶν σπαραξικαρδίων φωνῶν δλοκλήρου τοῦ πληρώματος. Τί δύνανται εὐθραυστοὶ τινες σανίδες ἐναντίον τοσοῦτων ἡμιανεωγμένων ἀθύσσων ; Ἡ ταπεινώσις τότε τῶν ἀνθρωπίνων καρδιῶν παρουσιάζει τὸ εἰδεχθέστερον καὶ φοβερώτερον θέαμα. Ἡ πείνα ἐκδηλοῦται· δὲν ἀκούεται πλέον ἢ φωνὴ τοῦ πλοιάρχου· ἀνθρωποὶ τόσον ἐγγὺς εἰς τὸν θάνατον τολμῶσι μάλιστα νὰ στρέφονται κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των καὶ νὰ μέμφονται αὐτοῦ ὡς αἰτίου τῆς κοινῆς συμφορᾶς. Ἡ μανία καὶ ἡ ἀπελπισία θαμβοῦσιν αὐτούς· οἱ ἐπιβάται ἀλληλομάχονται· ἐρίζουσι περὶ καρποῦ τινος, περὶ ἐναπομείναντος τεμαχίου ἄρτου. Ἐν μόνον αἰσθημα ζωογονεῖ τὸ πλῆθος· τὸ αἰσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως καὶ τῆς ἐπιβιώσεως ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τῶν τῆς ἀ-

τυχίας συντρόφων των. Τὸ ἐγὼ, τὸ φοβερόν ἐγὼ προσφέρεται παρ' ὅλων τῶν στομάτων. Ὁ ἐγωϊσμός φαίνεται καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς θεωρίας ἅς ἐπιδαφιλεύουσι πρὸς τοὺς ξένους ναύτας οἱ τινες προσέρχονται εἰς βοήθειάν των.

Προτιμᾶτε νὰ ἴδητε τὸν ἐγωϊστὴν οἷος παρουσιάζεται ἐν τῷ κόλπῳ τῶν ἡμετέρων πόλεων καὶ ἐν τῇ συνήθει τοῦ βίου καταστάσει· ἐστὲ ὁ μάρτυς ἐνός ἐκ τῶν μεγαλοπρεπῶν συμποσίων εἰς ἃ παρευρίσκειται τὸ ἐπαχθὲς πρόσωπόν του· ἐνταῦθα κυρίως ἐκδηλοῖ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασίν της, τὴν ὑπερβολικὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἰδίας του συντηρήσεως. Ἰδιοποιεῖται τὴν καλλιτέραν θέσιν· σφετερίζεται τὰ ἐκλεκτότερα ἐδέσματα· οὐδὲν ἔθιμον σέβεται· παραβαίνει ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τοὺς κανόνας τῆς εὐπρεπείας· καταπίπτει τοὺς γείτονάς του διὰ τῶν ἀνοικειῶν τρόπων του· διὰ τῆς πλήρους παραλείψεως τῶν ὑπὸ τῆς ἐθιμοταξίας ἐπιβαλλομένων καθηκόντων, διὰ τῆς ἀπερισκεψίας τῶν ἐρωτήσεών του, διὰ τοῦ δεσποτισμοῦ τῆς συνομιλίας του· ἐν διαστήματι ὀλίγων δευτερολέπτων ἢ λαίμαργία του ἐξήραπεν ὅτι ὑπάρχει ἐκλεκτότερον καὶ μᾶλλον ἐπιζήτητον. Τὸ συμπόσιον ἐτελείωσεν· ἀποσύρεται εἰς τινὰ γωνίαν· φοβεῖται μὴ αἰ συνδιαλέξει τῶν ἄλλων συμπουσιαστῶν θορυβήσωσιν ἢ διακόψωσιν τὴν ἡσυχον πορείαν τῆς πέψέως του.

Ὁ ἐγωϊσμός δὲ εἶνε τὸ σύνθημα ἐλάττωμα τῶν ἀγάμων καὶ πάντων τῶν ἀνθισταμένων εἰς τὸ ὁρμέμφυτον τῶν κοινωνικῶν σχέσεων· εἶνε προσέτι τὸ ἐλάττωμα τῶν γερόντων, τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν καχεκτικῶν. Παρατηρήσατε τὸν ὄχληρόν ἐκεῖνον θνητὸν ὅστις πρὸ πολλοῦ κατατρέγεται ὑφ' ὅλων τῶν συμπτωμάτων τῆς ὑποχονδρίας. Ὁ ὑπέρμετρος ἔρωσ τοῦ βίου ὀδηγεῖ αὐτὸν εἰς τὰ μεταλλικὰ ὕδατα· εἶνε ὁ ἐντελής τύπος τοῦ ἐγωϊσμοῦ. Μόλις ἐγκαθίσταται καὶ ἀπασχολεῖ μόνος ὅλους τοὺς ὑπέρτατας τοῦ ξενοδοχείου· ἢ φωνῇ του ἐπικρατεῖ τῆς φωνῆς πάντων τῶν προσελθόντων· τρέχει πρὸς ζήτησιν ἰατρῶν· κατενοχλεῖ αὐτοὺς δι' ἀνωφελῶν καὶ ἀχρῶν λεπτομερειῶν· δὲν ὁμιλεῖ αὐτοῖς ἢ περὶ τῶν ἐντεραλγιῶν του, περὶ τῶν ἐπιπόνων πέψέων του, κ.τ.λ. Ἐὰν διηγηθῆται τις αὐτῷ τὰ πάθη τῶν ἄλλων, φαίνεται ἀφηρημένος καὶ ὄνειροπολῶν· ἀγνοεῖ τὴν φιланθρωπίαν, τὴν ἐλεημοσύνην, τὰς λύπας. Δὲν ὑπάρχει ἀπολύτως δι' αὐτὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἢ μία καὶ μόνη συμφορὰ· ἢ νόσος ὑφ' ἧς προσεδόληθη.

Παρατηροῦσιν οἱ φυσιολόγοι ὅτι τὸ αἶσθημα τοῦ ἐγωϊσμοῦ ἀπαντᾷ συχνότερον ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ ἢ ἐν τῇ ἀτελείᾳ τοῦ φυσικοῦ ἡμῶν ὀργανισμοῦ. Ἐὰν ἐδύνατό τις κατὰ θέλησιν ν' αφαιρέσῃ ἀλληλοδιαδόχως μίαν ἢ δύο αἰσθήσεις ἀτόμου τινός καὶ νὰ ἐλαττώσῃ αὐτῷ οὕτως τὴν φυσικὴν δύναμιν τῆς σχέσεως, ἤθελεν αὐξήσει

τὴν ἀτομικότητά του. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου περιεργοὶ ἐγένοντο παρατηρήσεις εἰς τὰ καταστήματα τῶν Κωφολάων καὶ τῶν Τυφλογενῶν. Μετὰ ποίας ἀπληστίας οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν διενέμοντο τὰ λάφυρα τῶν συμμαθητῶν αὐτῶν ἐκεῖνων οἵτινες ὑπέπιπτον εἰς ἀσθενείαν τινα. Ἐντεῦθεν προσέρχεται ἡ κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἀπαγόρευσις ὑπὸ τοῦ περιφανοῦς Ἀββᾶ Sicard τοῦ εἴδους τούτου τῶν διανομῶν. Ἐλεγεν ὅτι αὐταὶ ἦσαν λίαν λυπηραὶ διὰ τὴν ψυχὴν καὶ ὅτι καθίστων πολὺ φανεράν τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων. Οἱ εὐθέεις, οἱ ἡλίθιοι καὶ διάφοροι παράφρονες ζῶσιν ὁμοίως ἐν πλήρει ἀνεξαρτησίᾳ ἀπὸ παντὸς τοῦ περικυκλοῦντος αὐτοῦ· βιοῦσιν ἐν διαρκεῖ ἐγωϊσμῷ.

Ἡ λέξις ἧς χρῶνται ἵνα παραστήσωσι τὸ ἴδιον αἶσθημα, περὶ οὗ ὁ λόγος, εἶνε μία τῶν ἐπιτυχεστέρων τῆς ἡμετέρας γλώσσης· εἶνε λίαν κατάλληλος ὅπως ἐκφράσῃ τὴν ἐνδόμυχον ταῦτην κίνησιν τῆς ψυχῆς δι' ἧς ὁ ἀνθρώπος διαθύνει τὰς βράδας του πρὸς ἑαυτὸν καὶ ἀφίσταται τοῦ ἀγαθοῦ ὅπερ ὄφειλεν ἢ ἐδύνατο νὰ κάμῃ εἰς τοὺς ὁμοίους του. Ὁ ἐγωϊσμός εἶνε ἡ κορωνὴ τῶν προσωπικῶν ἡμῶν παθῶν. Εἶνε ἀσθένεια δυστυχῶς κοινοτάτη, διακυβεύουσα πολλάκις τὰ συμφέροντα τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ ἐκδηλωθεῖσα ὑπὸ πολλὰς μορφὰς κατὰ πάσας τοῦ πολιτισμοῦ τὰς ἐποχὰς.

Εἰ καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ ἐγωϊσμοῦ ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀποβαίνει οὐδὲν ἥττον μισητὸν ἐλάττωμα, ἐὰν μὴ περικλείηται ἐντὸς νομίμων ὁρίων. Ὁ ἄνθρωπος ὁ παραγνωρίζων τὰς κοινωνικὰς του σχέσεις εἶνε πάντοτε ἔνοχος πρὸς τοὺς ὁμοίους του. Διὸ εἶνε ὁμολογούμενον ὅτι ἔπρεπε νὰ κρύπτωμεν ἐπιμελῶς τὸ πρῶτον τοῦτο ἐλαττήριον τῆς ἡμετέρας διαρκείας καὶ διατηρήσεως. Εἶνε ἐλάττωμα ἀσχυνητὸν ὅπερ δὲν ἐπιδοκιμαῖ τις πλείοτερον τῆς φιλαργυρίας.

Ὁ ἐγωϊστὴς λοιπὸν εἶνε ὃν οὐσιωδῶς ἀντικεινών· εἶνε δούλος στρεφόμενος ἀκαταπαύστως περὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ὀργανισμόν καὶ μὴ ἀναγνωρίζων ἕτερον νόμον ἢ τὸν ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ ἐπιβαλλόμενον· διατελεῖ, τρόπον τινα, ὑπὸ τὴν δουλείαν τῶν βαναυσωτέρων ὀρέξεών του· δὲν βλέπει πρὸ αὐτοῦ ἢ τὸ παρὸν καὶ διέρχεται τὸν βίον αὐτοῦ ὀλόκληρον διευθετῶν τὴν ὕλικήν του περιουσίαν· οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην καταβάλλει προσπάθειαν ἵνα ὑπερβῇ τὸν κύκλον τῶν κινούντων αὐτὸν συμφερόντων. Μόνον περὶ τῶν στιγμιαίων ἀπολαύσεων ἀπασχολεῖται ὁ νοῦς του. θεωρεῖ ἑαυτὸν ὡς τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότερον μέρος τῆς δημιουργίας· προτιμᾷ ὅλων τὴν ἀφώρητον ἀτομικότητά του· οἰκαιοποιεῖται πᾶν ὅ,τι τὸν ἐνδιαφέρει.

Τίς ἤθελε πιστεῦσαι ὅτι ὁ ἐγωϊσμός δύναται

νά συμμιγθῆ μετὰ τῶν φύσει γενναιοτέρων παθῶν· Ὁ ἄνθρωπος δ' ἐξ αὐτοῦ ἐμπνεόμενος καὶ ἐν αὐτῷ ἀκόμη τῷ αἰσθήματι τοῦ ἔρωτος εἶνε ὅλος προσωπικότης. Θέλει νὰ ἐπιτύχῃ τὴν χεῖρα νέας γυναικὸς καθ' ὅλα τελείας, ἧς ἡ λαμπρὰ περιουσία θὰ ἐδύνατο ν' αὐξήσῃ τὴν ἰδικήν του γοητευμένος ἐκ τῶν θελημάτων της, ἀλλὰ κύριως ἐκ τοῦ πλούτου αὐτῆς ἀφαρπαζόμενος, ὀλίγον φροντίζει ν' ἀγαπηθῆ παρ' αὐτῆς, ἀρκεῖ νὰ τὴν θυσιάσῃ εἰς τὰς ἐπιθυμίας του· οὐδὲν θέλει νὰ διακείμῃ μετὰ τῆς μελλούσης συντρόφου του· δὲν ἐποφθαλμιᾷ ἢ νὰ καταστῆ κύριος αὐτῆς· ἢ προῖξ καὶ ἡ ὑπακοή της τῷ ἀρχοῦσι· Ὅα διακείμῃ μόνος καὶ πρὸς τὴν στενοτέραν ἀκόμη τῶν σχέσεων.

Ἐπάρουσι περιστάσεις καθ' ἃς ὁ ἐγωϊσμός καταλαμβάνει καὶ διασφίρει τοὺς ἀνθρώπους ἀθρόους· τοιοῦτος εἶνε ὁ χαρακτηρίζων τὴν πτώσιν τῶν κοινωνιῶν· ὁ ἐγωϊσμός οὗτος ἔκαμε νὰ νομίσωσι φιλόσοφοί τινες ὅτι τὸ προσωπικὸν συμφέρον ἦτο τὸ μοναδικὸν ἐλαττήριον τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀττικοῦ πρὸς τὸν Κικέρωνα δύνανται νὰ παράσχωσιν ἡμῖν ἰδέαν περὶ τῆς ἐπελθούσης μεταβολῆς εἰς τὸν τρόπον τοῦ αἰσθάνεσθαι τῶν Ῥωμαίων. Τὴν πρὸς τὴν πατρίδα γλυκεῖαν ἀφοσίωσιν εἶχε διαδεχθῆ ἀφροντία διὰ τὸ Κράτος, ὑποθαλαπομένη ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἐπικούρου, ἀρχῶν μεγάλως δικαιοσύνην τὴν κακὴν ἰδέαν ἣν ὁ Κάτων εἶχε περὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας.

Κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους ὁμίλησαν ἄλλως τρόπους περὶ τῆς περιφήμου ἐκείνης αἵρέσεως ἣτις εἶχε ποτὲ διασπαρῆ καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἣτις εἶχεν ἀναδιδάσει εἰς σύστημα, τὸ αἰσθημα τοῦ ἐγωϊσμοῦ. Οἱ ὑποτιθέμενοι οὗτοι σοφοὶ ἠξίουσαν νὰ μὴ ἐμβάλλῃ τις ἐν τῇ ψυχῇ ἢ αἰσθήματα γλυκέα. Ἀπόθουσαν τὰ βίαια συναισθήματα· ἠδέως καὶ ἠρέμα ἀνεκίχον τὸ ἀνθρώπινον σύστημα καὶ εἰς τὸ θέλητρον τοῦτο, ὅπερ δὲν δύναται τις νὰ ὀρίσῃ, παρεῖχον τὴν ὀνομασίαν ἠδονῆς. Ἐδύνατο τις νὰ συγκρίνῃ αὐτοὺς πρὸς τὰς ζωηρὰς καὶ λαμπούσας ἐκείνας χρυσασαλλίδας αἰτίνες ἀφαιροῦσι τὸν χυμὸν ἐξ ὅλων τῶν ἀνθέων. Ἦσαν φαιδροὶ κοσμοπολίται, ἀγνοοῦντες καὶ τὴν θλίψιν αὐτὴν ἣν προξενεῖ ἡ ἀπώλεια τῆς πατρίδος. Ἐκαρπιζόντο μόνον τὰς γλυκύτητας τῆς φιλίας, ἥκιστα ἀνησυχούντες περὶ τῶν μεταβολῶν αὐτῆς. Δὲν συνεδέοντο ἢ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους αἰτίνες συνετέλουν εἰς τὰς ἀπολαύσεις των. Ἐμπορεύοντο τρόπον τινὰ μετ' αὐτῶν τιμητικὰς ἐκφράσεις, φιλοφροσύνας, ὑπηρεσίας καὶ τὰ παρόμοια. Ἐπεδίωκον τὰς γυναῖκας χωρὶς οὐδενίαν δι' αὐτὰς νὰ αἰσθάνωνται ἀνησυχίαν, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς χάριν τῆς ἠδονῆς ἣν αὐταὶ παρέχουσιν. Ἦσαν καθόλου ἀναίσθητοι πρὸς τὰς ἀπώλειας τῆς καρδίας καὶ τῆς τύχης. Ἦδονή τις τοὺς ἐγκατέ-

λειπεν, ἔπρεχον κατόπιν ἐτέρας· ἀπέφευγον ὅλα τὰ μέρη ἐνθα ἦτο δυνατόν ν' ἀπαντήσωσιν ἀντικείμενόν τι θλίψεως. Ἦσαν ξένοι πρὸς τὸ μῖσος, τὸν φθόνον, τὴν φιλοδοξίαν, πάθη λίαν δυσσφόρητα διὰ τὸν βίον. Οὐδὲν ἐπόθουν ἐκ τῶν προξενούντων τὴν ταραχὴν καὶ τὴν σύγχισιν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς. Βεβαιούται ὅτι τοσοῦτον ἦσαν ἐπεικειῖς διὰ τὰς ὑβρεῖς ὧν ἐνίοτε καθίσταντο τὸ ἀντικείμενον, ὥστε μόλις αὐταὶ ἐπέψαυον τὴν ἐπιδερμίδα των. Ἡ ἀφροντία των καθίστα αὐτοὺς ἀτρότους πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰς δυσχερείας τοῦ βίου. Τέλος, τὸ μέγα ἀπόρητον τῶν φιλοσόφων τούτων ἦτο νὰ καταστήσωσι τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς τῶν ἄλλων. Ἄπασα ἡ εὐτυχία αὐτῶν ἦτο ἐνδόμευτος καὶ συγκεντρωμένη ἐν ἑαυτοῖς. Εἶχον ἐκλεπτύνει τὸ δόγμα των μέχρι μετριάσεως τῶν ἠδονῶν των ἵνα αἰσθάνωνται ταύτας πλειότερον. Ἦγάπων ἐν τούτοις τὴν πολυτέλειαν, τὰ ἐδέσματα, τὴν εὐωχίαν· ἐκαλλωπίζοντο ἐπιτετηδευμένως καὶ ἔφερον πορφύραν· ἦσαν μετριάφρονες ἐγωῖσται ἐξ ἐκείνων ὧν παραδείγματα ἀνευρίσκει τις εἰσέτι καὶ παρ' ἡμῖν.

Δι' οἰουδήποτε τέλος θελητρου καὶ ἂν τὸ περικοσμήσῃ τις, τὸ ἀποκλειστικὸν αἰσθημα ὅπερ ὁ ἄνθρωπος ἐκδηλοῖ δι' ἑαυτὸν, εἶνε ἀξιωματικόν. Δυσκόλως ἀνέχεται τις τὸν ἀντικαθιστῶντα εἰς τὰ ἠδύτερα αἰσθήματα τὰς κοινοτέρας ὀρέξεις του. Ἐπὶ τὴν ἐπαῖν ταύτην, εὐρίσκειται εἰς διαφωνίαν πρὸς τοὺς ὁμοίους του· διαγίγει ξένος πάσης στοργῆς καὶ πάσης σχέσεως· εἶνε ἀποκεχωρισμένος ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τοῦ συνέχοντος ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ κοινωνικοῦ σώματος· οἱ σύγχρονοὶ του τὸν ἀποθροῦσιν ὡς κακὸν τοῦ βίου συμπότην· ὁ θάνατός του δὲν διεγείρει τὴν ἐλαχίστην λύπην. Ὁ κόσμος περιχαρὴς ἀπαλλάσσεται τοῦ ἀνωφελοῦς ἀνθρώπου, ὅστις μετ' οὐδενὸς ἠθέλησεν ἀδιανείμῃ οὔτε τὰς ἠδονὰς του, οὔτε τὴν εὐτυχίαν του.

A. I. ΓΑΛΙΑΤΕΑΣ.

ΑΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΤΙΑΣ

Ἡ ἀρχαία δημοκρατία τῆς Ἐνετίας ἦτο διηρημένη εἰς δύο δημοκρατίας: τὴν τῶν Ἐνετῶν καὶ τὴν τῶν περιστερῶν. Ὁ ἐκ θαλασσοπόρων οὗτος λαός, ὅστις εἶχεν οἰκοδομήσει τὴν πρωτεύουσάν του ἐπὶ τοῦ πελάγους, ἠγάπα τὰς περιστεράς, οὐχὶ βεβαίως διὰ νὰ τὰς θέτῃ ἐπὶ τῆς ἐσχάρας, ὅπως τὰς ἀγαπῶμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ διότι τῷ ἐνεθυμίζον τὴν περιστερὰν τοῦ Νῆος. Αἱ περιστεραὶ τῆς Ἐνετίας καθίπταντο οἰκείως ἐφ' ὅλων τῶν πλοίων ἄτινα μετὰ μακαρισμένον ταξιδεῖον, ἐπλησίαζον πρὸς τὸ Λίδον. Βλέποντες τὰς περιστεράς, οἱ Ἐνετοὶ ἐχαιρέτιζον ἤδη τὴν Ἐνετίαν ὡς ἐγὼ χαιρετίζω μακροθεν τὴν Γαλλίαν ὅταν ἐφημερὶς τῶν Παρισίων ἐξαπλοῖ τὰς πτέρυγὰς της εἰς τὸ καφενεῖον Φλοριάν.

Ἐνετοὶ τινες, ποιητικώτεροι ἀπῆρχοντο τῆς

Ἐνετίας φέροντες ἐκείθεν μεθ' ἑαυτῶν περιστερὰς ὡς ἔμψυχον ἐνθύμημα τῆς ἀπομειμακρυσμένης πατρίδος, πρὸ πάντων ὁμῶς ἵνα τὰς μεταχειρισθῶσιν ὡς ἀγγελιαφόρους τοῦ ἔρωτος. Πολλάκις αἱ περισσότεραὶ ἀπελύοντο χιλίας λεύγας μακρὰν τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἵνα φέρουσι τὰ εὐαγγέλια εἰς γυναῖκα πεφιλημένην. Ἡ περισσότερὰ ἔφθανε τάχιστα μετὰ ταινίας ἐχούσης τὰ χρώματα τῆς Ἐνετίας. Ἦτο τὸ σημεῖον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς χαρᾶς. Ἀλλὰ πολλάκις πάλιν ἡ περισσότερὰ ἐπανήρχετο ἔχουσα τὴν μίαν τῶν πτερυγῶν τετραυματισμένην διότι ἔφερεν εἰδησίην πένθιμον· τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν εἶχον ἀπολύσει ἐν μέσῳ τῆς ἀγωνίας ναυαγίου· εἶχε λάβει τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν καὶ ἔδιδεν αὐτὸν κατὰ τὴν ἐπάνοδόν της· καθότι ἅπασαι αἱ νεάνιδες αἱ περιμένουσιν τοιοῦτον ἀγγελιαφόρον, θυγατέρες πατριῶν, ἢ κόραι τοῦ λαοῦ, ἐπορεύοντο καθ' ἑκάστην ὅπως ἐξετάσωσι τὰς περισσότερὰς τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ ἐρωτήσωσιν ἑκάστην αὐτῶν μὴ εἶχεν ἐπιστολὴν δι' αὐτάς.

Πολλὰ ὑπάρχουσιν ἀνέκδοτα περὶ τῶν περισσότερων τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Ἐκαστος διηγεῖται τὸ ἔδικόν του· δὲν θέλω τὰ ἐπαναλάβει πάντα, ἀλλὰ θὰ διηγηθῶ γεγονὸς ὅπερ μοι ἀπέσπασε δάκρυα.

Δυστυχεῖς περισσότεραὶ τῆς Ἐνετίας! Ἐπῆλθεν ἡμέρα καθ' ἣν οἱ Ἐνετοὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτῶν βέβηλον χεῖρα, τοῦτο δὲ κατὰ τὸ 1849. Ἦτο ἔτι ἡ δημοκρατία τῆς Ἐνετίας, πρῶται ἀκτίνες ἀνατέλλοντος ἡλίου, ἡλίου ὅστις δὲν ἔλαμψε μεθ' ὅλης αὐτοῦ τῆς λαμπρότητος. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπέπεσον κατὰ τῶν περισσότερων καὶ κατεβρόχθισαν αὐτάς. Πόσας ὁμῶς ἡμέρας εἶχον στερηθῆ τροφή! Ἐν μέσῳ τοῦ ἠρωϊσμοῦ τῆς ἀμύνης, καθότι ὅλοι ὑπερήσπεζον τὴν μητέρα αὐτῶν, τὰ τέκνα τῆς Ἐνετίας, εἶχον λησμονήσει ὅτι ἡ τροφή ἔλειπε πανταχοῦ πρὸ πολλῶν ἤδη ἡμερῶν. Ἠρχισαν λοιπὸν νὰ κυνηγῶσι τὰς περισσότερὰς, καὶ ἂν πρέπη νὰ πιστεύσῃ τις εἰς τοὺς λόγους τῶν Ἐνετῶν, αἱ περισσότεραὶ αἵτινες ἠδύνατο νὰ προσφύγωσιν εἰς τὰς πλησίον νήσους, ἤρχοντο οὕτως εἰπεῖν ἔκουσίως νὰ θυσιασθῶσιν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς Δημοκρατίας.

Πρέπει νὰ εἴπῃ τις προσέτι εἰς δόξαν τῶν Ἐνετῶν, ὅτι μετὰ τὴν πρώτην σφαγὴν, ἀπεφάσισαν πάντες ν' ἀποθάνωσι μᾶλλον ἢ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν ἐξολοθρευσμὸν τῶν ἄθίων τούτων ὅστις πάντως ἠδύνατο ν' ἀποβῆ ἀπαίσιος εἰς τὴν Ἐνετίαν.

Ἀπὸ τοῦ 1849, αἱ περισσότεραὶ, αἵτινες οὐδὲν ἴσως εἶναι μνησικάκοι, ἐξηκολούθησαν προσερχόμεναι καὶ λαμβάνουσαι τὴν τροφήν τῶν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν Ἐνετῶν. Πρέπει νὰ παρευρεθῆ τις εἰς τι τῶν συμποσίων τῶν ἵνα λάβῃ ἰδέαν τῆς ἀξιοθαυμάστου οἰκειότητος αὐτῶν. Οὐδὲν τὰς

πτοεῖ. Τὸ πολὺ πολὺ μόλις διὰ δύο πηδημάτων χαιρετίζουσι τὸν διαβάτην. Κάθηνται ἐπὶ τῶν ὄριων τῶν γονδολιέρων· ἔρχονται πρὸς τοὺς ξένους καὶ τοῖς εὐχονται τὸ «καλῶς ἦλθες» εὐθύς ὡς ταῖς ἀνοιξή τις τὸ παράθυρον. Ἐν ᾧ γράφω, ἰδοὺ δύο περισσότεραὶ ζητοῦσαι τροφήν ἐπὶ τῆς τραπέζης μου. Πρὸ ὀλίγου ἡ πωλήτρια ἦτις εἶναι ὑπὸ τὸ παράθυρόν μου ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ἦτο περιστοιχισμένη πανταχοθεν κατὰ τὸ πρόγευμα αὐτῆς. Ἡ καλὴ γυνὴ λίαν ταχέως ἐτελείωσε τὸ ἀριστόν της, τῇ βοηθείᾳ τῶν πτερωτῶν αὐτῆς συνδαιτυμόνων.

Ἐπάρχουσιν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν διαφόρων μνημείων τῆς Ἐνετίας μυριάδες ἀγαλμάτων, πηγᾶσαι, χίμαιραι, λέοντες, φύλλα ἀκάνθου, ἅπαντα ἢ ποικιλία τῆς γλυπτικῆς, ἅπαντα τὰ εἶδη τοῦ Μεσαιῶνος καὶ τῆς Ἀναγεννήσεως. Δὲν εἰξεύρω ἂν αἱ περισσότεραὶ τῆς Ἐνετίας ἀγαπῶσι τὰς τέχνας, ἀλλὰ φαλεύουσι πάντοτε ἐφ' ὅλων τούτων τῶν ἀριστουργημάτων. Ἐν ὑπάρχωσι τόσαι περισσότεραὶ ὅσα καὶ γλυπτικά ἔργα, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν θὰ ἀνέρχεται εἰς τρεῖς περίπου χιλιάδας.

Αἱ περισσότεραὶ ἐφάνησάν ποτε ἐπαναστάτιδες. Πρῶταν τινὰ καθ' ἣν ὥραν οἱ Ἐνετοὶ περιπατῶσιν ὑπὸ τὰ μέγαρα τῶν Procuratori, ἑκατοντάδες περισσότερων καθίπτανται ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Ἁγίου Μάρκου, φέρουσαι τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως, ἦτοι ἔχουσαι ἅπασαι περὶ τὸν λαιμὸν ταινίαν μὲ τὰ ἰταλικά χρώματα. Καὶ πάντες οἱ Ἐνετοὶ χειροκροτοῦσι μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Τίς εἶχεν ἀπολύσει οὕτως ἐπὶ τῆς πλατείας τοὺς φιλησύχους τούτους ἐπαναστάτας; Ἦτο θελκτικωτάτη ἢ εἰκὼν τῶν κυανῶν τούτων λευκοφαίων περισσότερῶν μὲ τοὺς ροδόχρους ὄνυχας, αἵτινες ἐπήδων, ἀνίπταντο καὶ ἀνετίνασσαν τὰ ζωηρὰ αὐτῶν χρώματα. Πᾶς τις εὐκόλως ὑποθέτει πόσα καὶ πόσα ψυχία ζυμαρικῶν ἐρρίφθησαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν!

Ἀπεπνίγησαν σχεδὸν ὑπὸ τῶν θωπειῶν καὶ τῶν ζυμαρικῶν. Αἱ περισσότεραὶ τοῦ Ἁγίου Μάρκου οὐδέποτε εἶχον παρευρεθῆ εἰς τιοαύτην ἐορτήν.

Ἀλλὰ δὲν ἦσαν μόνον Ἴταλοι ἐν Ἐνετίᾳ· οἱ κακόγλωσσοι λέγουσιν ὅτι ὑπῆρχον καὶ Ἀυστριακοί. Ἰδοὺ ἀράυατα μεγάλην ταραχὴν κατὰ τὸ στρατόπεδον, ὡς εἰ ὁ Κατιλίνας εὐρίσκατο εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Ῥώμης. Αὐστριακοὶ τινες ἀξιωματικοί, προγευματίζοντες ἐν τῷ καφενεῖῳ Φλοριανῶν τρέχουσιν εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ παρίστανται εἰς τὸ θέαμα ὡς ἄνθρωποι ἀγγίνοι, χωρὶς νὰ αἰτιῶνται τὸν Βίκτωρα Ἐμμανουὴλ ἢ τὸν Γαριβάλδην, σκεπτόμενοι ὅτι, ἀφοῦ ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἐπέτρεπεν εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς ἀντιπολιτεύσεως νὰ εἰσχωρῶσιν εἰς τὴν Ἐνετίαν, δὲν ἠδύνατο ν' ἀγανακτήσῃ διὰ τὴν πτερωτὴν ταύτην διαδήλωσιν.

Δυστυχώς οί καταστρέφοντες τὰ ἔθνη, εἶναι συνήθως οί βασιλικοί οί ὄντες βασιλικώτεροι καί αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. Προσῆλθον ὑπαξιωματικοί τινες οἵτινες ἀγανακτήσαντες ἐξέφερον τὴν λέξιν Ἐπανάστασις! Προέγραψαν μεταξύ τῶν γονδολιέρων καί τῶν ἀργῶν καί τὰς περισσότερὰς αἰτινας εἶχον συνωμοσίαι. . . Ἀπηγόρευσαν τὴν ἐκ τοῦ στρατώνος ἐξοδὸν τῶν στρατιωτῶν, τὰ πυροβόλα τῆς πλατείας τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐγεμισθησαν σφαιροῖδων καί οἱ πυροβοληταὶ περιέμενον μὲ τὴν θρυαλλίδα ἠναμμένην.

Οὐλαμὸς διῆλθε τὴν πλατείαν, καί μετὰ τρεῖς προσκλήσεις ἐπυροβόλησε, καί ὡς εἰς ὅλας τὰς στάσεις, προσεβλήθησαν οὐ μόνον αἱ στασιάσασαι περισσότεραι, ἀλλὰ καί αἱ ἐκ περιεργίας παρευρισκόμεναι.

Φωνὴ ἔδυνηρά ἠκούσθη καθ' ἅπασαν τὴν Ἑνεταν. Νὰ φονεύσῃ τις τὰς περισσότερὰς τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς ἐάν προσέβαλλεν αὐτὸν τὸν Ἅγιον. Καί οἱ Ἑνετοὶ οἵτινες εὐρίσκοντο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπὶ τῆς πλατείας, ἄνδρες, γυναῖκες καί παιδιὰ, ἔδραμον πρὸς τοὺς στρατιώτας καί παρεκάλουν αὐτοὺς μετὰ δακρύων, νὰ παύσωσι τὸν φόνον δριζόμενοι ὅτι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἤθελον λύσει τὰς ἐπαναστατικὰς ταινίας. Καί τῷ ὄντι καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπανεκάλουν τὰς πεφοβισμένας περισσότερὰς καί ἀπέσπων τὰς ταινίας.

Ἀλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα, περισσότεραι τινες μᾶλλον φιλοπάτριδες τῶν ἄλλων ἀπεσύρθησαν ὑπὸ τὴν σκιανὴν των καί ἐτήρησαν ἀγερώχως τὰ τρία χρώματα. Τὰς ἐβλεπέ τις ἐπὶ τινα ἔτι χρόνον ὅτε οἱ Αὐστριακοὶ δὲν διήρχοντο τὴν πλατείαν, ἱσταμένας ὑπεροπτικῶς ἀλλὰ καί πάντοτε ὀλίγον ἐξηγριωμένας. Ἐπὶ τέλους δὲν ἐφαίνοντο ὀλοτελῶς.

Ἐπανέρχουμαι τέλος πάντων εἰς τὴν ἱστορίαν ἣν σὰς ὑπεσχέθη.

Ἐγνώριζον τὴν μαρκησιὰν Φελικίαν. . . ἥς τὸ μέγαρον κατοπτρίζεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεγάλης διωρύγος. Εἶχον θαυμάσει τὴν μικρὰν πινακοθήκην, δώδεκα ἀριστουργήματα.

Ἐνῶ ἐθαύμαζον τὰς εἰκόνας, εἶχον πολὺ ἐξετάσει αὐτὴν τὴν ἰδίαν, ὡς θὰ εἶχον πράξει εὐρισκόμενος ἀπέναντι ὠραίας εἰκόνας τοῦ Giorgione. Καί ὅμως ἡ καλλονὴ αὐτῆς, λέγουσιν οἱ Ἑνετοὶ, ἀπόλεσε πολὺ τῆς λαμπρότητός της ἀφότου θρηνεῖ τὴν Ἑνετιαν. Καί ἀπόλεσε μὲν τὸν σύζυγόν της, ἀλλὰ διὰ τὴν Ἑνετιαν ὅμως πενθεῖ.

Ἐξήλθουμεν εἰς τὸν ἐξώστην, ἐκείνη μὲν χάριν τοῦ ἡλίου, ἐγὼ δὲ χάριν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Περίσσεραι τινες, γνώριμοι ἦλθον πρὸς αὐτήν. Ἐθώπευσεν αὐτὰς μετὰ τοςάυτης στοργῆς, ὥστε συνεκινήθη.

— Ἀληθὲς πάθος, τῆ εἶπον.

— Naί, μοὶ ἀπεκρίθη, αἱ περισσότεραι αὐται

εἶναι ἡ δρατὴ ψυχὴ τῆς Ἑνετίας. Βλέπετε αὐτήν, προσέθηκε λαμβάνουσα ὠραίαν περισσεράν, εἶναι καί αὕτη μία ἐξ ἐκείνων αἵτινες ἀνύψωσαν τὰ ἰταλικά χρώματα.

— Ἄ! ναί, τῆ εἶπον, ἔμαθον ὅτι ὑπήγατε εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τὴν ἡμέραν τοῦ φόνου τῶν ἀθῶων, καί ὅτι ἐκοκκινήσατε τὰς λευκάς ὑμῶν χεῖρας περιποιημένη τοὺς τραυματίας.

— Ἀφοῦ σὰς εἶπον τοῦτο, ἀπεκρίθη, θὰ σὰς ἐμπιστευθῶ τι ἂν μοὶ ὑπόσχεσθε ἐγεμυθίαν.

— Σὰς τὸ ὑπόσχομαι ὡς εἰς τὸ Συνέδριον τῶν Δέκα, κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν καί οἱ τοῖχοι ὀμίλουν.

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν πινακοθήκην καί μὲ παρέκάλεσε νὰ τὴν ἀκολουθήσω.

— Σὰς εἶχον ἀποπειρηθῆ, μοὶ εἶπε, νὰ σὰς δείξω τὴν εἰκόνα μου, διότι δὲν ἀφίνω κἀνένα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μικρὰν ταύτην πινακοθήκην, ὅπου ὁ σύζυγός μου εἶχε τὴν βιβλιοθήκην του.

Ἐπανοίξασα δὲ τὴν θύραν μοὶ εἶπε νὰ διέλθω πρῶτος.

Μόλις διῆλθον τὸν οὐδὸν τῆς θύρας καί ἐξεπλάγην ἀκούσας περυσισμοὺς περισσότερὰς.

— Μὴ φοβεῖσθε, μοὶ εἶπε. Σὰς νομίζει Αὐστοιακόν· ἀλλὰ θὰ τὴν καθησυχάσω.

Ἦτο μία τῶν περιφήμων περιστερῶν τῆς εἰσεως. Ἐφερρεν ἔτι περὶ τὸν λαιμὸν τὴν στασιαστικὴν ταινίαν. Ἡ μαρκησιὰ ἐκάλεσεν αὐτήν, τὴν ἔλαθεν εἰς τὰς χεῖράς της, τὴν ἐφίλησε καί τὴν ἀφῆκε νὰ κεντήσῃ αὐτὴν διὰ τοῦ βράμφους.

— Ἀλλὰ τὸ πτηνὸν τοῦτο εἶναι τὸ στρουθίον τῆς Λεσβίας, τῆ εἶπον.

— Naί, καί ἂν δὲν ἐξηφρανίσθη καί τοῦτο ὡς ἄλλα πολλὰ τοῦ εἶδους του, εἰς ἐμὲ ὀφείλεται τοῦτο, διότι ἐγὼ τὸ ἔσωσα. Τὸ καὶμένο τὸ μικρόν! ἦτο πληγωμένον, ἐτίνασσε τὰς πτέρυγὰς του. Τὸ ἔκρυψα καί τὸ ἔφερον ἐδῶ μετ' ἀληθοῦς λύπης. Ἰδέτε ἂν περιποιοῦμαι καλῶς τοὺς ἀσθενεῖς· ἰδοὺ αὐτὸ πλήρες ζωῆς καί καλλίτερον ἢ ἄλλοτέ ποτε. Ἀλλὰ δὲν τολμῶ νὰ τῷ ἀποδώσω τὴν ἐλευθερίαν του, καθότι θὰ τὸ φονεύσωσι.

— Δὲν δύνασθε νὰ κρατήσητε τὴν ταινίαν καί νὰ ἀπολύσητε τὴν περισσεράν; Ἄς εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν· ἤθελε βεβαίως προτιμήσει τὴν ἐλευθερίαν της ἐπὶ τῶν διωρύγων ἢ τὴν χρυσὴν φυλακὴν της.

— Τοῦτο εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ δὲν δύναμαι ν' ἀποφασίσω νὰ λύσω τὴν ταινίαν ταύτην. Ἡ περισσερά μου, ἐπιστρέφουσα εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἄνευ τῆς ταινίας της, δὲν θὰ ἦτο κάπως ὡς ὁ Μαννίος ἄνευ τῆς σημαίας του, ἐπιστρέφων εἰς τὴν δούλιν Ἑνετιαν;

Οὕτως ὀμίλησεν ἡ μαρκησιὰ.

Ἡμέρας τινὰς μετὰ ταῦτα διεδόθη φήμη— καί πιστεύσατε, παρακαλῶ, ὅτι δὲν ἦμην ἐγὼ

καθόλου ἔνοχος τούτου—ὅτι ἡ μαρκησία ἔκρυπτεν ἀντάρτην εἰς τὸ μέγαρον αὐτῆς. Εἶπον μάλιστα ὅτι ἦτο αὐτὸς ὁ Ματσίνης. . . Ἡ ἀστυνομία, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ διοικητοῦ, διέταξε νὰ περικυκλώσῃ τὸ μέγαρον—κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν—ὅπως μὴ τοῖς διαφύγῃ ὁ συνωμότης.

Εἶχον λησμονήσῃ τὰ παράθυρα!

Ὅτε ἡ μαρκησία εἶδεν ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀπέβαινε σπουδαῖον, προσεπάθητε νὰ προσποιηθῇ ἀνησυχίαν καὶ φόβον. Προελθούσα εἰς προϋπάντησιν τῶν ἐξεταστῶν, παρεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ μὴ ἐπιμένωσιν εἰς τὴν τρομερὰν ταύτην κατ' οἶκον ἔρευναν, ἥτις εἶναι τὸ αἶσχος τῶν ἐπαναστάσεων. Ἄλλ' ὅσον περισσώτερον ἐκείνη ἐφαίνετο τρέμουσα καὶ τεταραγμένη, τόσον οἱ κύριοι οὗτοι τῆς ἀστυνομίας ἐθεώρουν βεβαίαν καὶ λαμπρὰν τὴν λείαν.

Διέρχονται τὸν οὐδὸν, ἐρευνοῦσιν ὅλην τὴν οἰκίαν. Ἡ μαρκησία εἶχε καταφύγει ἐντὸς τῆς μικρᾶς πινακοθήκης καὶ εὐρίσκειτο ἐνώπιον τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου. Ἐκράτει ἐντὸς τῶν χειρῶν της τὸν ἀγαπητὸν δεσμώτην—τί λέγω; τὸν πεφιλημένον σύντροφον, ὃν ἐκάλυπτε διὰ δακρῶν καὶ ἄσπασμῶν.

Ὅτε οἱ ἐξετασταὶ εἰσῆλθον, ἐστράφη ὑπερηφάνως πρὸς αὐτοὺς, τοῖς ἔδειξε τὴν περιστέρην καὶ εἶπεν:

— Ἴδου ὁ ἐπαναστάτης, ἴδου ὁ συνωμότης, ἴδου ὁ ἔνετ!

Οἱ ἐξεταστικὸν ἔδραμον πρὸς αὐτὴν ὡς μαινόμενοι, διότι οὐδὲν ἄλλο εὐρίσκον εἰμὴ μίαν περιστέρην, ἀλλὰ σταθερὰν ἀπόρρυσιν ἔχοντες νὰ λάβωσιν παρ' αὐτῆς τὴν ἐκδιζησίν των.

Ἀλλὰ κακῶς ὅμως εἶχον ὑπολογίσει τὰ πράγματα.

Ὅτε ἠθέλησαν νὰ τὴν συλλάβωσιν, ἡ μαρκησία ἀνύψωσε τὰς χεῖρας καὶ τῇ ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν.

— Χαῖρε, φιλότατη!

Ἡ περιστέρη, ἥτις δὲν θὰ ἔφρευγεν ἴσως ἂν τὸ μέγχαρον δὲν ἦτο πολιωρηχόμενον, ἀπέπτη παρρηθῶς.

— Πῦρ, ἔκραξε φωνὴ ὠργισμένη.

Πόσαι βολαὶ ἀντήχησαν; Οὐδεὶς τὰς ἐμέτρησεν. Ἐπυροβόλησαν ἀνωθεν, κάτωθεν, ἐπυροβόλησαν πανταχόθεν.

Ἡ μαρκησία ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς. . .

Εὐτυχῶς ἐκείνη ἐπεκάλυπτεν ὡς διὰ νὰ τῇ πέμψῃ τὸ ὕστατον χαῖρε, ἐπὶ τοῦ ἀκτινοβολοῦντος θόλου τῆς Santa Maria della Salute. Στιγμᾶς τινος μετέπειτα ἀπέπτη πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν.

— Τρέξατε εἰς τὸν τηλεγράφον, εἶπεν ὁ μᾶλλον φανατικὸς μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν, πρέπει νὰ δώσωμεν εὐθὺς τὰ διακριτικὰ σημεῖα εἰς τὰ σύνορα.

Ἡ μαρκησία δακρυρροοῦσα καὶ πλήρης χαρᾶς

ἐκρότησε τὰς χεῖρας καὶ ἔκαμε βαθεῖαν καὶ χαριστάτην ὑπόκλισιν εἰς τοὺς ἐξεταστάς.

Ὅτε τὸ γεγονός τοῦτο ἔγεινε γνωστὸν εἰς τὴν Βιένναν—διὰ τοῦ τηλεγράφου τῶν περιστέρων—ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἔδωκε διαταγὴν νὰ σέβωνται καὶ νὰ τρέφωσι τὰς περιστέρας τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ἀδιακρίτως τῶν πολιτικῶν αὐτῶν φρονημάτων.

[Arsène Houssaye]

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΥΔΕΡΕ.

KOPANION

Ἡ γέννησις τοῦ Μωάμεθ εἶναι σπουδαιότατον γεγονός ἐν τῇ ἱστορίᾳ· διότι ὁ Μωάμεθ παρέστησι πρόσωπον ἀποστόλου τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῶν δοξασιῶν αὐτοῦ κατέκτησεν ὀλόκληρον σχεδὸν τὸν παλαιὸν κόσμον. Δὲν εἶναι ὅμως ἀκριβῶς ὠρισμένος, κατὰ τοὺς ἱστορικούς, ὁ χρόνος τῆς γεννήσεως αὐτοῦ· διότι ὑπολογίζουσι ὅτι ἀπέβησεν εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 63, κατὰ τὸ 632 ἔτος μ. Χ. καὶ ἀναβιβάζουσι τὴν γέννησιν αὐτοῦ κατὰ τὸ 569-570 μ. Χ. ἔτος.

Ἀνήκων ὁ Μωάμεθ εἰς τινὰ φυλὴν πολεμικὴν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἡ γραφίς ἦτο ἀγνωστος, ἔλαβε μὲν τάσιν φιλοπόλεμον, διὸ καὶ δεκατετραετῆς μετέσχε μάχης τινός· δὲν ἐρίνωσκεν ὅμως νὰ γράφῃ καὶ μόνον κατὰ τὴν περίοδον τῆς προφητικῆς αὐτοῦ, οὕτως εἶπεν, ἀποστολῆς, ἵσως ἐδιδάχθη παρὰ τινος Ἑλλήνου ἢ Ἰουδαίου τὴν γραφήν. Τούτου ἕνεκα τὸ Κοράνιον, καίτοι ἐν τισὶ τεμαχίσι αὐτοῦ εὐρηται ὕψος λόγου καὶ ἔμπνευσις, δὲν ἔχει ἐσωτερικὴν εἰς τὰ μέρη αὐτοῦ συνάφειαν, καὶ πλείστας περιέχει ἀντιφάσεις καὶ ἐπαναλήψεις κατὰ κόρον, χωρῶν τινῶν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς ἠκρωτηριασμένων καὶ παραμεμορφωμένων. Πλειστάκις δ' ἐν αὐτῷ αἱ αὐταὶ ἰδέαι καὶ δοξασίαι, θρησκευτικαὶ τε καὶ πολιτικαὶ, ἐπαναλαμβάνονται, ὥστε, ὡς ὁ Ρενάν φρονεῖ, τὸ Κοράνιον δύναται νὰ θεωρηθῇ συλλογὴ ἡμερησίων διατάξεων, ἐκδοθεισῶν κατὰ διαφόρους περιστάσεις, τοῦ Μωάμεθ, καὶ φερουσῶν τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὸν τόπον ἐνθα αὐταὶ ἐξεδόθησαν.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ Κοράνιον διετηρεῖτο μόνον ἐν τῇ μνήμῃ τῶν μαθητῶν τοῦ Μωάμεθ, διὸ καὶ μετὰ πολλοῦ ζήλου οὗτοι ἀπεστήθιζον πολλὰ μέρη αὐτοῦ. Βρῦδύτερον δέ, ζῶντος ἔτι αὐτοῦ τοῦ Μωάμεθ, ἐγράφησαν πολλὰ μέρη αὐτοῦ ἐπὶ δερμάτων, ὀμοπλατῶν ζώων καὶ πλακῶν, ἅτινα διετήρουν μετὰ πολλῆς εὐλαβείας, οἱ Κάτοχοι τοῦ Κορανίου καλούμενοι. Ἐπίγουσα δὲ ἀνάγκη τῆς ἐνώσεως τῶν μερῶν τοῦ Κορανίου, κυρίως ἀνεφάνη ἐπὶ τοῦ Χαλίφου Ἀβουβέικρ, μετὰ τὴν μάχην τῆς Γεμάμας, καθ' ἣν μέγας ἀριθμὸς τῶν κατόχων τοῦ Κορανίου ἀπώλεσθη. Ὁ Χαλίφης οὗτος, θέλων νὰ διασώσῃ τὸ θεόπεμπτον βιβλίον, ἐπρονόησε περὶ τῆς συνενώσεως τῶν διαφόρων τεμαχίων αὐτοῦ εἰς ἓν